

A Gabonahivatal törvénye eredeti terv szerint teljesen ki akarta küszöbölni a kereskedelmet, ez azonban a Szenátus ellenállásán meghiusult. Jelenleg tehát a szövetkezeteknek a kereskedőkkel kell versenyezniük s így kénytelenek lévén a szövetkezetek a hivatalos árból bizonyos üzemköltséget levonni, — sokszor kevesebbet fizetnek, mint a kereskedők. Ha ez a helyzet nem változik meg, féltő, hogy a kereskedelem ismét tulzott befolyáshoz jut. A jövőt illetően egy másik veszély is fennáll. Az életfeltételek javulása következtében a gabonafogyasztás csökkenében: a háborúelőtti 85 millió q.-ról 75-re esett. A fogyasztás növekedésére semmilyen kilátás nincs, mert a kereseti viszonyok javulása inkább a husfogyasztásra hat ki növelően. Ezzel szemben a termés minden valószínűség szerint növekedni fog, mivel a Gabonahivatal jól kifizetődővé tette a gabonatermelést. Hogyan tudja majd a Gabonahivatal a csökkenő fogyasztás és a növekedő termés miatt beállandó viszonylagos túltermelés esetén az árakat tartani? Ez egyelőre a jövő titka...

Megállapítható azonban, hogy a Gabonahivatal minden hiányossága mellett is bevált és jelentősen megkönnyítette az érdekelt parasztság helyzetét. A Gabonahivatal példája megmutatta, hogy az állami árszabályozás szolgálhatja nemcsak a kartellek és trösztök érdekeit, de jótékony hatással lehet a kistermelő rétegekre is. Végleges sikert azonban a Gabonahivatal csak úgy érhet el, ha egyéb szerkezeti reformok révén az egész gazdasági élet új alapokra helyezkedik. Ellenkező esetben a „liberalizmus“ minden valószínűség szerint újra fölénybekerül és a „laissez faire“ elv köntöse alatt parancsuralma alá vonja a kiszolgáltatott parasztságot. *(Bajomi Endre.)*

KINA IPAROSODASA. Körülbelül a múlt század végéig Kína teljesen visszamaradt feudális jellegű ország, mely csupán igen fejlett háziiparral rendelkezett. A kínai kézműipar termékei (porcellán, pamutkellékek, finom szövetek) messze felülmúlták a többi országok hasonló cikkeit, miért is a nyugati országok igyekeztek szoros kereskedelmi kapcsolatot kiépítésére Kinával. A XIX. század ipari forradalma következtében kifejlődött nagyiparral azonban már nem tudott a kínai kézműipar versenyezni s árubehozatala állandóan nőtt. Ugyanakkor megindult idegen — főleg Japán — kezdeményezéssel Kína iparosodása is. 1890-ben lép üzembe az első modern kínai szövőgyár. Kiépítik Kína első vasutvonalait s 1933-ban már 133 szövőgyár működik. Más fontos iparágak: az üvegyártás, a dohányfeldolgozás és a gummigyártás. Kínában 1930-ban 1975 nagyüzem dolgozott. Kína behozatala ekkor alig múlja felül kivitelét. Természetesen az ipar nagyrésze még idegen tőke kezén van: így pl. a vasutak egynegyed, a vasbányák háromnegyed része, a kőszéntermelés fele. Egyedül a textiliparban 41 szövőgyár a japánoké. Viszont ellenére a nagyipar egyre erősödő fejlődésének a háziipar jelentősége ma is tulnyomó a kínai nemzetgazdaságban.

SZAMOK A CSEHSZLOVAKIAI NÉMETEK ELOSZLÁSARÓL. A Csehszlovák Statisztikai Hivatal közlönyének legutóbbi (1938 május) száma érdekes adatokat közöl a nemzetiségek közbeékelődéséről Csehországban és Morva-Sziléziában. A tanulmány a népesség legkisebb egységeire: a népesoportokra vonatkozik, minthogy közbeékelődés valamely községben vagy körzetben csak a különböző nemzetiségekhez tartozó csoportok közigazgatási egyesítéséből származhat.

Csehországban 12.665 olyan csoport állapítható meg, ahol külön-

böző nemzetiségekhez tartozó csehszlovák állampolgárok élnek együtt egyesülve. Morva-Sziléziában a hasonló csoportok száma 3.864. Az utolsó népszámlálás adatai szerint a különböző vegyes csoportok száma, melyekben egyik vagy másik nemzetiség van többségben a következő:

Többségű csoport	Csehszlovákia	Morva-Sziléziában
Csehszlovák	8.541	2.582
Német	4.211	952
Lengyel	—	55
Egyéb	2	7
Egyenlő számú német és cseh	1	1

Az etnikai közbeékelődésről jobban számot adhatunk, ha százalék szerint vizsgáljuk a cseh többséget ezekben a csoportokban:

Csoportok, melyekben a cseh lakosság kevesebb, mint 5 %	Csehszlovákia	Morva-Szilézia
5-10 „	2.176	584
10-20 „	525	122
20-50 „	479	120
50-80 „	494	194
80-90 „	169	72
90-95 „	83	58
több, mint 95 „	139	92
összesen	8.060	2.625
	12.665	3.867

Ha vegyes lakosú csoportnak tekintjük azokat, melyekben a cseh lakosság többet tesz ki 10 és kevesebbet 90 százaléknál, úgy Csehszlovákia 1.225, Morva-Sziléziában pedig 444, ilyen község állapítható meg (9,67, illetőleg 11,48 százalék). Ha viszont ezt a százalékot huszra tesszük, úgy Morva-Sziléziában és Csehszlovákia együtt 929 vegyes csoportot kapunk.

Ahol a cseh lakosság aránya kevesebb, mint 5 %	Csehszlovákia	Morva-Sziléziában
5-10 „	337	558 lakos
10-20 „	779	936 „
20-50 „	1.112	1.211 „
50-80 „	1.019	1.472 „
80-90 „	820	5.913 „
90-95 „	3.298	2.465 „
több, mint 95 „	3.173	3.005 „
	470	704 „

Az etnikai szempontból leghomogénebb csoportok, tehát azok, melyekben a cseh, vagy más kisebbség nem éri el az 5 százalékot, számszerint a legkevésbé jelentékenyek. Már a következő kategóriában, ahol a cseh lakosság 5-10 százalékot tesz ki, a népesség átlagos száma megkét-szereződik. A nemzetiségek közbeékelődése tehát úgy Csehszlovákia, mint Morva-Sziléziában erősebb a jelentékenyebb csoportoknál. Ez azt is jelenti, hogy az ipari területeken nagyobb a keveredés, mint a földművelő részeken. Ugyanez áll a városokra illetve a falvakra.

A 10-90 százalékos cseh lakosságú vegyes csoportokban élő lakosság száma Csehszlovákia 1.448.558, vagyis 20,39 százalék, Morva-Sziléziában pedig 999.725, azaz az összlakosság 28,04 százaléka. Csehszlovákia és Morva-Szilézia összlakosságának ezek szerint közel egynegyede él vegyes csoportokban és csak kétharmada olyan helyen, ahol a cseh vagy más nemzetiségű kisebbség nem haladja meg az 5 százalékot.

A számok világosan mutatják Csehszlovákia etnikai helyzetét. Ez a helyzet minden országénál bonyolultabbá teszi a csehszlovákiai kisebbségi kérdés rendezését.

Az etnikai szigetek történelmi kialakulása Csehszlovákiában a következő: A cseh szigetek, melyeket mintegy két-három nemzedékkel előbb alakítottak ki, legnagyobb részét cseh munkások és alkalmazottak (különösen a cseh Érchegeység körüli barnaszén területen) 86.721 lelket számlálnak, míg a nagyobbára még középkori telepítések folytán létrejött német csoportok 56.813 lelket. Minthogy az utóbbiak jórészt mezőgazdálkodással foglalkozó falvakban élnek, ezért jóval nagyobb területet is foglalnak el.

Morva-Sziléziában még ennél is nagyobb az eltérés a cseh és német szigetek között. Az összefüggő német szigetekben csak 3 cseh többségű csoport él 764 lakossal; ezeknek a területeknek a lélekszáma 99.077. A tescheni lengyel vidéken egyébként 8 cseh többségű csoport található 20.208 lakossal.

Hasonló csoportosításban három ilyen etnikailag különböző vidéket (cseh, német és lengyel) különböztethetünk meg Csehszlovákiában. Ezeket azonban közigazgatásilag elválasztani lehetetlen úgy, hogy a közigazgatási határok megfeleljenek az etnikai határoknak is. S ha mindenképp végre akarnák hajtani ezt a földrajzilag keresztülvihetetlen tervet, a Csehszlovák Statisztikai Hivatal kimutatása szerint kívülmaradna

Csehországban és Morva-Sziléziában	408.883
Szlovenszón és Ruzsinszón	160.750
Összesen	569.633

német, vagyis a hatodrésze (17.62 százaléka) a csehszlovákiai német népességnek, nem is említve, hogy az így megalkotott német területen 393.720 cseh és 9.018 más nemzetiségű lakos is lenne. (A. B.)

A ROMÁN PETRÓLEUM ÉLETRAJZAHÓZ. A román petróleumforrások racionális kiaknázása a múlt század második felében kezdődik. Az első külföldi tőkével beinduló vállalat 1868-ban alakult: az angol érdekeltségű *Valachian Co. Ltd.* A német tőke 1903-ban vonul be a *Steaua Română*n keresztül, a háború után azonban összes pozíciót elveszíti. A Rockefeller-féle Standard Oil, a *Romano-Amerika*-ban a Deterding-féle Royal-Dutch Shell pedig az *Astra Româna* vállalataiban érdekelt. A külföldi tőkék részesedésének fejlődését a következő összeállítás illusztrálja:

	1914		1921		1930	
	Milliárd lei	%	Milliárd lei	%	Milliárd lei	%
Angol	63	16.15	377	16.85	2.653	20.62
Angol-holland	61	15.64	266	10.10	2.085	16.21
Francia	31	7.59	366	16.35	1.993	15.49
Amerikai	26	6.67	208	9.29	1.300	10.10
Román	18	4.62	800	35.75	3.373	26.22
Német	28	7.18	—	—	49	0.83

A román petróleumtermelés hamar kiheverte a háború okozta károkat és 1928 óta szinte megkétszereződött.

A termelés kb. 1935-ben érte el csúcspontját, viszont 1937-ben a túlzott kiaknázás következtében a buzai telepek kimerültek, Dâmbovița megyében pedig a termelés 27.2 százalékkal esett. Az 1937. évi össztermelés kb. 7.200.000 tonna az 1936-os év 8.704.000 tonnájával szemben. A termelés e visszaesése nagy riadalmat keltett s a különböző szaklapokban felmerült a román petróleum jövőjének kérdése. A vita főleg a petróleumforrások kimerülésének időpontja körül forog.

(C. Găiceanu, a petróleumvállalkozók egyletének elnöke szerint)